

Predikan 5 sönd. e. Trettondagen

2019-02-10 av kyrkoherde Sten Rydh,
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens, och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för ditt heliga, saliggörande ord. Kom till oss denna stund och tala till oss om ditt fördolda rikes härlighet, där din Son, Jesus Kristus, blir stor och dyrbar för våra hjärtan. Kom med din helige Ande och undervisa, trösta, lär och förmana oss att förbli på den rätta, smala vägen. Hjälp oss också att på rätt sätt använda dina heliga sakrament. Låt oss så till sist få ingå i den eviga saligheten. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 2 årg: Mark. 9:38-41

38 Johannes sade till Jesus: "Mästare, vi såg en man som drev ut onda andar i ditt namn, och vi försökte hindra honom eftersom han inte följde oss." 39 Men Jesus sade: "Hindra honom inte. Ingen som gör en kraftgärning i mitt namn kan sedan genast tala illa om mig. 40 Den som inte är mot oss är för oss. 41 Den som ger er en bägare vatten att dricka därför att ni tillhör Kristus – jag säger er sanningen: Han ska inte gå miste om sin lön.

1. Dagens ämne: Himmelrikets fördolda härlighet

Dagens ämne i vår evangeliebok är "Himmelrikets fördolda härlighet". De texter som finns samlade denna söndag handlar om att den kristna kyrkan framträder fördolt, liksom i hemlighet. De kristna skiljer sig inte till det yttre från andra människor. Icke kristna kan vara vänliga och kärleksfulla personer, medan kristna kan ha förargliga fel och brister. Kyrkan kan därför inte kännas igen på hur olika personer lever. Den ene rövaren på korset dog som en kristen, medan många fromma fariséer dömdes ut som hycklare av Jesus själv. Vi ser inte den sanna kyrkan och hennes fördolda härlighet, ty tron är osynlig. Båda rövarna på korset var ogärningsmän med stora synder. Men den ene vände sig till Jesus med bön om förlåtelse. Fariséerna däremot ansåg sig inte behöva någon förlåtelse från Jesus. Tvärtom fökastade de honom.

Jesus säger: "Guds rike kommer inte så att man kan se det med ögonen. Ingen ska kunna säga: Se, här är det, eller: Där är det. Nej, Guds rike är inom er (eller: invärtes i er, Luk. 17:20f). Alla försök att göra Guds rike till ett inomvärldsligt rike som är synligt förkastas av Jesus. När man efter brödundret ville göra honom till kung gick drog han sig undan. Det avgörande i Guds rike är själva tron som är osynlig. En kristen har av lagen blivit överbevisad om sin synd och flyr därför till Guds nåd i Jesus Kristus, i ordet och sakramenten. Den goda och vänliga världsmänniskan däremot lever i sin egen rättfärdighet och anser sig inte behöva Guds nåd. Den människan ser inte sitt stora syndafördärv. Därför är himmelrikets härlighet fördold. Den stora skatten som en kristen har i sitt hjärta syns inte. Vi har vår skatt i lerkärl, skriver aposteln (2 Kor. 4:7). Skatten är Guds Sons eviga härlighet. Genom att Jesus är sann Gud och sann människa har han kunnat utföra det stora försoningsverket, som nu predikas för hela världen som ett fullbordat faktum. Den som tar emot denna evangeliska förkunnelse får skatten i sitt hjärta. "Men denna skatt har vi i lerkärl, för att den väldiga kraften ska vara Guds och inte

komma från oss.” Där bryter den sanna, kristna kärleken fram. Där kämpar den nya människan på allvar mot synden. Men tron är fördold i detta livet. Gud vill inte att människan som sådan skall förhärligas, och därför har vi i oss själva inte något att komma med. Men själva skatten är det vi tror på och det vi vittnar om: Guds väldiga kraft i Kristus Jesus.

Evangeliet som vi lyssnade till från altaret säger att *himmelriket är som när en man sådde god säd i en åker*. Men när folket sov kom hans ovän och sådde ogräs mitt ibland vetet. När tjänarna då ville rycka upp ogräset hindrades de av husbonden, som befallde dem att låta både ogräs och vete växa till skördetiden. Sedan skulle ogräset samlas in för sig och brännas upp, medan vetet skulle samlas in i ladan.

Denna bild har missbrukats till försvar för tanken att man måste låta falsk lära finnas i den kristna kyrkan och att de kristna därför har rätt att stanna kvar i en villfarande kyrka, där sanning och lögn blandas. Men en sådan tolkning är djupt felaktig. Jesus själv säger ju: *Ta er till vara för falska profeter* (Matt. 7:15) och aposteln Paulus hänvisar till Gamla Testamentet när han förbjuder oss att gå i ok med dem som inte tror och säger: *Gå ut ifrån dem. Skilj er ifrån dem* (2 Kor. 6:14-17). Nej, de kristna har Guds befallning att också i det yttre, i sina gudstjänster, skilja sig från dem som visserligen vill kalla sig kristna, men som uppenbart i lära eller liv omfattar eller försvarar sådant som Gud har förbjudit.

Vad handlar då evangelietexten om? Jo, detta att vi som kristna varken kan eller skall ingripa mot dem som inte tror med yttre makt eller våld. Kyrkans uppgift är inte att föregripa Guds dom genom yttre maktmedel. Detta har tyvärr skett många gånger i kyrkohistorien, då den officiella kyrkan t.ex. har bränt kättare på bål efter tortyr och andra hemskheter. Kyrkan har då till nöds försvarat sig med att man bara har överlämnat dessa personer till *överheten*, som utfört det hela. Men detta är att på ett felaktigt sätt blanda samman kyrka och stat. Vi skall inte skilja ogräset från vetet på detta sätt. Kyrkan skall bara döma genom Guds ord och på ett yttre sätt skilja sig från falska lärare, men inte begära att staten skall ingripa mot dem.

Staten å sin sida skall straffa uppenbara brottslingar, men inte döma någon på grund av hans eller hennes trosuppfattning. Därför försvarar vi även som kristna religionsfriheten, eftersom ingen har rätt att med yttre maktmedel döma över någon annans samvete. De som vill omfatta främmande religioner, ateism, mysticism och alla möjliga underliga ideologier eller vara medlemmar av villfarande kyrkor skall få göra det, och vi försvarar deras mänskliga rätt att själva välja sin religion och ideologi och att uppfostra sina barn enligt denna deras egen uppfattning. Religionsfriheten och föräldrarätten får därför aldrig inskränkas av staten. Staten skall endast begränsa och ingripa mot sådant som strider mot lagen och inkräktar på andra människors liv på ett uppenbart felaktigt sätt. Om staten däremot börjar förfölja anhängare av olika trosuppfattningar går den utöver sitt av Gud givna uppdrag. Samma sak gäller när kyrkan börjar använda sig av politiska medel för att uppnå sina syften. Luther betonade starkt att kyrkans uppgift endast är att predika Guds ord. De som då inte vill lyssna skall vi låta gå sin egen väg. Men Guds ord riktar sig till alla människor, hög och låg. Därför är det också rätt och riktigt när prästen i kraft av sitt ämbete bestraffar synden både i kungahuset och bland folkets ledare, lika väl som bland det enkla folket. Så bestraffade Johannes döparen kung Herodes synd lika väl som det vanliga folkets synd, t.ex. soldaternas.

Kyrkan har som sagt inte fått uppdraget att med politik förändra världen. Detta får vi göra som medborgare genom val och annan politisk aktivitet. I detta har vi olika kallelser. Men i kyrkan skall Guds Ord om synd och nåd förkunnas rent och klart och sakramenten

förvaltas enligt Kristi instiftelse, och det är varje kristens uppgift att bedja för prästerna och se till att de verkligen förkunnar hela Guds Ord rent och klart, utan att lägga till och utan att dra bort någonting. Sker inte detta är varje kristen ansvarig för att det slås larm. Den som upptäcker elden får inte vara tyst och passiv. Det gäller både om vanliga eldsvådor och om den falska lärans förskräckliga brandhärd. Detta är den uppenbara villoläran. Då skall man inte vänta. Men i kyrkan gäller också Jesu ord om hemliga synder: Om din broder försyndar sig, så gå till honom enskilt och förmana honom. Lyssnar han, har du vunnit din broder. Annars skall man upprepa förmaningen med ett eller två vittnen och till sist ta saken offentligt inför församlingen eller kyrkan (Matt. 18). Detta innebär att vi som kristna med Guds Ord utesluter dem som inte vill rätta sig efter ordet. Detta är varje församlings plikt och skyldighet. Syftet är dock positivt. Dessa som inte vill lyssna skall få en kraftig varning så att de om möjligt omvänder sig och ångrar sin synd, så att de inte går förlorade.

2. Predikotexten: Mannen som drev ut onda andar

I vår predikotext talas det om en man som inte tillhörde apostlarnas krets, men som ändå **drev ut onda andar i Jesu namn**. Johannes gjorde sig då till talesman för apostlarna och berättade för Jesus hur de hade försökt hindra honom. Men Jesus tillrättavisar sina lärjungar. Sådana som bekänner Jesu namn och inte är emot honom skall vi inte försöka hindra bara därför att de inte tillhör vår egen krets eller vår egen kyrka. Detta är detsamma som läran att **det finns sanna kristna i alla samfund där man fortfarande har kvar bekännelsen om Jesus Kristus** och den grundläggande läran om honom. När barn döps och när människor lyssnar till Ordet sker omvändelser till sann tro, när och var det behagar Gud. Detta gäller även om dessa samfund i ett eller flera stycken också har falska läror. Den evangelisk-lutherska kyrkan får inte likställas med Kristi kyrka på jorden, som om endast rättroende lutheraner kunde vara sanna kristna! Denna felaktiga tanke har ofta dykt upp bland sådana som vill vara bekännelsetrogna. Man har inte kunnat förstå att Gud också har sanna kristna inom villfarande samfund. Jesus betonar här i vår text starkt att vi skall se sådana som gör kraftgärningar i Jesu namn som sanna kristna. **”Hindra honom inte! Den som inte är mot oss är för oss!”**

Under den första kristna tiden var det många som fick särskilda gåvor att göra under och kraftgärningar, vilket hörde till de tecken som skulle åtfölja apostlaämbetet och visa att apostlarna och evangelisterna var utvalda av Gud att bära fram Guds Ord i de nytestamentliga skrifterna. Efter apostlarnas tid upphörde dessa speciella, utomordentliga gåvor, även om Gud givetvis också idag kan göra stora under. Men sådana under står aldrig i strid med den rätta, apostoliska förkunnelsen. Karismatiker som använder dagens predikotext för att lära att Gud även efter apostlarnas tid ger oss nya profetior far mycket vilse.

Däremot säger Jesus tydligt, att de som ”inte är emot oss” skall betraktas som sanna kristna. Ja, även de som ger apostlarna och deras trogna efterföljare **en bägare vatten** att dricka, därför att dessa hör Kristus till, skall få sin lön. Detta innebär att människor som kommer och lyssnar på en rätt, biblisk predikan och för Ordets skull understöder denna också har del i dess välsignelser och att de skall få sin lön. Gud har då verkat tro i deras hjärtan. De förtröstar på Kristus och gör därför också goda gärningar och får lön för dem. Denna lön är den kristna **nådelönen**, som varje trogen kristen får i det eviga livet. *”Om det verk som någon har byggt består, ska han få lön. Men om hans verk brinner upp ska han gå miste om lönen. Själva ska han dock bli frälst, men som genom eld”* (1 Kor. 3:14f). Denna text talar alltså om att den sanna, osynliga kyrkan är större än den konfessionella, lutherska kyrkan och finns överallt där någon syndare sätter tro till Frälsaren, Jesus Kristus.

Men denna bibliska lära missbrukas tyvärr, inte minst i vår tid. Man tar den till intäkt för att det är i sin ordning att olika kyrkor går samman i ekumenisk samverkan, trots att det finns läroskillnader, trots att man i dessa villfarande kyrkor på olika punkter lär i strid med Guds Ord. Eftersom det finns sanna kristna också i villfarande kyrkor menar man, att det står var och en fritt att samverka med dem, att gå dit och delta i deras gudstjänster, sjunga med i psalmerna, bedja med i bönerna och gå till nattvarden där, trots att det är uppenbart att man där lär eller tolererar falsk lära. Man bryter därmed uppenbart mot Herrens egen befallning: *”Ta er till vara för falska lärare”* och apostelns förmaning att *”gå ut ifrån dem.”* Om sanna kristna noga följde dessa befallningar, skulle de falska lärarna inte få några kristna åhörare, och den rätttrogna kyrkan skulle samla alla dem som på allvar ville hålla sig till Guds Ord. Istället säger man: De rätttrogna är ju så få och alldeles för stränga, och därför kan vi inte förena oss med dem, utan man väljer att stanna kvar inom något av de många villfarande samfundet. Detta är raka motsatsen till att ge trogna predikare *”en bägare vatten att dricka”* därför att de *”tillhör Kristus”*. Jesus talar alltså i vår text om att det finns människor som rörs av Guds Ande så att de känner igen ordets rätta förkunnelse och därför också vill hjälpa dess förkunnare, trots att dessa i regel är förtalade och föraktade av världen och den falska kyrkan. När sådana kristna inser vad som är den rätta läran vill de också förena sig med sådana kyrkor där denna förkunnas rent och klart.

De kristna skall inte bli modlösa av allt motstånd mot Guds ords rätta förkunnelse. Jesus säger: *”Frukta inte, du lilla hjord. Det har behagat er Fader att ge er riket”* (Luk. 12:32). *”Gud är trofast, han genom vilken ni har blivit kallade till gemenskap med hans Son, Jesus Kristus, vår Herre.”* (1 Kor. 1:9). En kristen har kvar sin gamla människa med mycket synd och brist och behöver därför daglig förlåtelse. Det är därför en stor andlig fara för varje kristen att titta efter medkristnas fel och brister, men glömma sina egna. Så var till och med apostlarna upptagna med att hindra andra kristna i deras verksamhet, medan de inte såg sin egen synd. Så måste Jesus tillrättavisa dem. Så gör han också med oss idag och manar oss till att visa kärlek och tålmod med våra medkristna. Därför säger aposteln i dagens episteltext att vi skall ha fördragsamhet med varandra. Han skriver:

”Kläd er nu som Guds utvalda, hans heliga och älskade, i hjärtlig barmhärtighet, godhet, ödmjukhet, saktmod och tålmod. Och ha fördrag med varandra och förlåt varandra, om någon har nåt att förebrå en annan. Såsom Herren har förlåtit er, så skall ni också förlåta. Men över allt detta skall ni ikläda er kärleken, ty den är fullkomlighetens sammanhållande band. Och låt Kristi frid regera i era hjärtan, ty till att äga den är ni också kallade såsom lemmar i en och samma kropp. Och var tacksamma. Låt Kristi ord rikligen bo ibland er, undervisa och förmana varandra i all vishet och sjung med tacksägelse till Guds ära i era hjärtan. Och allt, vadhelst ni företar er i ord eller gärning, gör det allt i Herrens Jesu namn, och tacka Gud, Fadern, genom honom” (Kol. 3:12-17).

Amen.

Bön. O, Herre Gud, himmelske Fader, vi tackar dig för att du, i din stora barmhärtighet, har gett oss den goda säden, ditt heliga ord, och rikligen utsått den i våra hjärtan. Vi beder dig: Gör, genom din Helige Ande, denna säd levande och fruktbarande. Skydda oss för den onde fienden, som vill utså sitt ogräs ibland oss, och bevara oss för säkerhet, ovarsamhet och högmod, så att vi förblir i din fruktan i alla våra livsdagar och så får ingå i himmelens glädje. Amen.

Katekessamtal

Före högmässan hölls katekessamtal om 3:e trosartikeln.

Luthers förklaring:

Om helgelsen.

Jag tror på den helige Ande, en helig allmänlig kyrka, de heligas samfund, syndernas förlåtelse, kroppens uppståndelse och ett evigt liv.

Vad är det?

Svar: Jag tror, att jag inte av eget förstånd eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komma till honom.

Därför har den helige Ande kallat mig genom evangelium.

Han har upplyst mig med sina gåvor, helgat mig och behållit mig i den rätta tron.

Så kallar, församlar, upplyser och helgar han hela den kristna kyrkan på jorden och bevarar henne i den enda rätta tron.

Varje dag ger han mig och alla troende riklig förlåtelse för alla synder.

På den yttersta dagen ska han uppväcka mig och alla döda och ge mig och alla som tror på Kristus ett evigt liv. Det är verkligen sant.

Psalmer: (1937 års Svenska Psalmbok):

166 katekes

37 ingång

25 gradualpsalm

31 före predikan

40 efter predikan

196 tillredelsepsalm

200 nattvardpsalm

188 kommunionpsalm

214 utgång